

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ при МОН УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Г.С. СКОВОРОДИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ ХНПУ
імені Г. С. СКОВОРОДИ

НАУКА ТА ОСВІТА В ДОСЛІДЖЕННЯХ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

Матеріали

II Всеукраїнської науково-практичної
конференції для студентів, аспірантів, докторантів,
молодих учених

13 травня 2021 року

Харків 2021

Головний редактор:

Бойчук Ю. Д. – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Редакційна колегія:

Бережна С. В. – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Башкір О. І. – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, голова ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Боярська-Хоменко А. В. – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри освітології та інноваційної педагогіки, заступник голови ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Жерновникова О. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри математики, член ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Коробкіна О. Г. – директор наукової бібліотеки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Божко О. О. – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, член ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Макітренко К. О. – здобувач першого рівня вищої освіти факультету іноземної філології, голова студентського наукового товариства Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 5 від 11 травня 2021 року)*

Наука та освіта в дослідженнях молодих учених [Електронне видання] : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. для студ., аспірантів, докторантів, молод. учених, Харків, 13 трав. 2021 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред) та ін.]. – Харків, 2021. – 177 с.

У збірнику відображено тези Всеукраїнської науково-практичної конференції для студентів, аспірантів, докторантів, молодих учених «Наука та освіта в дослідженнях молодих учених», що проходила на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди з нагоди Дня науки. Він містить результати теоретичних та емпіричних досліджень молодих учених України в умовах сучасних викликів.

Матеріали стануть у нагоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, магістрам і студентам закладів вищої освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

початкових класів, мобільному самовизначенню в новій ситуації. Це допомагає учням свідомо ставитись до проблеми і знаходити вихід із ситуації.

Отже, театралізована гра допомагає учням початкових класів долати бар'єри у спілкуванні, висловлюють свою точку зору, приймають рішення, а головне, вчить працювати злагоджено у творчому колективі. Таким чином, через залучення до театралізованої діяльності молодші школярі набувають «м'які навички», що сприятиме успішній самореалізації у майбутньому.

Список використаних джерел

1. Артемова Л. Театрализованные игры дошкольников. М. : Просвещение, 1991. 127 с.
2. Коваль К. О. Развитие «soft skills» у студентов – один з важливих чинників працевлаштування. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2015. № 2. С. 162–167.
3. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
4. Шипилов В. Перечень навыков soft-skills и способы их развития. URL: https://www.cfin.ru/management/people/dev_val/soft-skills.shtml# (дата звернення: 26.04.2021)

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНІ (1920-1930 рр.)

С. Є. Лупаренко

доктор педагогічних наук, професор

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків

У вітчизняній педології протягом 1920-1930-х рр. існував напрямок досліджень, який із самого початку мав яскраво виражену практичну орієнтацію, а саме – націленість на індивідуалізовану медико-психологічну допомогу дітям. Значна увага приділялась розкриттю взаємозв'язків між психічними та соматичними аспектами поведінки дитини. Окрім того, простежувалася залежність кожного з них від побутових, зокрема санітарно-гігієнічних, умов. Чимало робилося і для вивчення соціального середовища, у якому перебували діти [1].

Окрім цього, розвиток педології в Україні (А. Володимирський, О. Залужний, В. Протопопов, І. Соколянський) мав власні змістові особливості: застосування природного, рефлексологічного експерименту та інших методів дослідження особистості й поведінки дитини; зосередження уваги на роботі з дітьми, які мають аномалії розвитку (зокрема, сліпоглухонімі) [1].

Проте всередині 1920-х рр. через нав'язування ідеології уряду педологія вимушена була перейти від вивчення дитини до дослідження соціально-класового середовища, вивчаючи переважно дитячий колектив і докільця, у якому проживають діти, з визначенням можливостей їхнього виховного впливу.

Саме в цей час сформувалися окремі напрями педології, що розглядали

проблеми розвитку дитини й колективу, – біогенетичний і соціогенетичний.

Біогенетичний напрям (В. Протопопов) [3] був спрямований на вивчення поведінки дитини з урахуванням її спадковості, фізіологічних й анатомічних особливостей особистості.

Соціогенетичний напрям (О. Залужний, І. Соколянський) [2; 4; 5], що був поширений в Україні, орієнтувався переважно на дослідження розвитку й поведінки дитини на основі її пристосування до соціального середовища, яке визначалось найважливішою рушійною силою формування особистості.

Слід зазначити, що перенесення центру уваги з дитини на дитячий колектив негативно позначилося на педології, оскільки вона стала втрачати свій об'єкт і предмет дослідження, обслуговуючи ідеологію держави. Поступово вона почала розглядатися як допоміжна дисципліна, а після постанови «Про педологічні перекирення в системі Наркомосу» у 1936 р., що вказувала на необхідність розвитку марксистської науки про дітей, педологія взагалі зникла як наука.

Водночас слід зауважити, що рефлексологічні й педологічні дослідження зумовили активний розвиток вітчизняної дитячої психології в подальшому, оскільки, по-перше, багато вчених-рефлексологів, педологів (П. Блонський, Л. Виготський, О. Лурія) здійснювали глибокі дослідження дитячої психіки, і, по-друге, через упровадження ідеї соціального виховання виникла необхідність дослідження психіки в її розвитку під впливом соціальних умов життя і виховання.

Згодом у наукових дослідженнях панівного характеру набуло твердження про неспроможність концепцій обумовленості долі дітей спадковістю, що визначило шляхи інтенсивного дослідження інших рушійних причин онтогенезу людської психіки (зокрема, середовища і діяльності). Багато вчених почали досліджувати залежність розвитку психічних процесів і властивостей дитини від змісту і структури її діяльності, а саме: залежність від діяльності дитячого сприйняття (С. Рубінштейн, Б. Теплов), пам'яті (П. Зінченко, О. Леонт'єв, А. Смирнов), мислення (Д. Ельконін, Г. Костюк, Н. Менчинська, Д. Узнадзе), мовлення (К. Корнілов, М. Рибніков), мотивів і ціннісних установок дитини (Л. Божович), самосвідомості і самооцінки в дітей (Б. Анан'єв).

Окрім того, досліджувалися проблеми: дитячої патопсихології, дефектології (П. Ефруссі), механізмів утворення тимчасових зв'язків у дитини під впливом умов життя і виховання, вікових змін вищої нервової діяльності (А. Іванов-Смоленський, М. Красногорський, М. Щелованов), механізмів сенсорної корекції складних рухових актів (М. Бернштейн), акцептора дії (П. Анохін), розуміння дітьми графічних зображень (Т. Гіневська, О. Леонт'єв, В. Мистюк, К. Хоменко), вплив на дитину літературних творів, зокрема казок і байок (Д. Арановська, О. Концева, Т. Титаренко).

Отже, вітчизняні педологічні дослідження мали біогенетичний та соціогенетичний напрями і зумовили подальший активний розвиток психолого-педагогічної науки (вивчення особливостей протікання психічних процесів дитини, їх змін під впливом навчання тощо).

Список використаних джерел

1. Болотнікова І. Розвиток ідеї цілісного дослідження дитини в українській педології 20-30-х років ХХ століття : автореф. дис. ... канд. псих. наук : 19.00.01 / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. Київ, 2004. 15 с.
2. Залужний О. Методи вивчення дитячого колективу. Вступ до педагогіки колективу. Харків : Книгоспілка, 1926. 182 с.
3. Протопопов В. Условия образования моторных навыков и их физиологическая характеристика. Киев : Государственное медицинское издательство УСРР, 1935. – 101 с.
4. Соколянський І. Про поведінку особистості. *Радянська освіта*. 1925. № 4. С. 7-20.
5. Хиллиг Г. Прометей Макаренко и Главбоги Педолимпа: Соколянський, Залужний, Попов. Марбург, 1997. 154 с.

МОРАЛЬНО-ВИХОВНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ О. КИРИЛА СЕЛЕЦЬКОГО

А.Г. Розлуцька

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
м. Дрогобич

Педагогічна спадщина у творчості о. Кирила Селецького поряд із солідним богословсько-художнім надбанням займає доволі вагоме місце. Вміння вести за собою, виховувати, навчати – це чи не найосновніша сфера діяльності душпастиря Української греко-католицької церкви після священнодіяння, яка актуальна й до сьогодні. «Не посідаю ні сіл, ні фільварків, тільки посідаю превеликий капітал в серці моїм, а тим капіталом – горяча любов мого народу і сильна віра у Боже Провидіння, котре видимо опікуєся тою справою. З тою вірою ступаю сміло вперед і надіюся з грядучим роком при помочи Божій і співпраці всіх людей доброї волі о много більший терен для будучої праці над моральним і матеріальним дивинням народа здобути» [1, с. 174], – свідомо писав Отець. Власне, ця «сильна віра у Боже Провидіння» та «превеликий капітал» любові у серці скромного священника – рівно ж і титанічна праця здійснили величезний здвиг серед культурно-просвітницького життя українців.

О. Кирило Селецький, мабуть, єдина постать не лише в УГКЦ, але й у всій Церкві, який, будучи одруженим священником, заснував два чернечі згромадження (Згромадження сестер-служебниць Пречистої Діви Марії Непорочно Зачатої (1892 рік) – тепер Згромадження сестер-служебниць Непорочної Діви Марії та сестер святого Йосифа Обручника Пречистої Діви Марії (1898 рік). Разом із створенням чернецтва, ним організовується навчання і виховання маленьких дітей. Так постали перші захоронки Галичини, у сучасному слововжитку дитячі садочки, основоположником яких був о. Кирило

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ВИМОВИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ЗМІШАНИХ ГРУПАХ	107
Шитєєва А.М.	
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	109
Яловега І. Г.	
НОВАЦІЯ ТА ІННОВАЦІЯ: ЕТИМОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ	111
СЕКЦІЯ 3 Виховні практики у просторі сучасної освіти: парадигмальні зрушення та практичний досвід	113
Андрющенко Є.О., Рудічєва Н.К.	
РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	113
Голованова А.І.	
ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИКИ КАРЛА ОРФА НА УРОКАХ МИСТЕЦТВА У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ.....	115
Ван Янься	
ПОНЯТТЯ «ІНТЕГРАЦІЯ» В СИСТЕМІ ОСВІТИ КНР	117
Волошина О.В., Блажко В.В.	
ДЕЯКІ АСПЕКТИ СПІВПРАЦІ СІМ'Ї ТА ШКОЛИ В СУЧАСНІЙ ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ	119
Гетьман К.В.	
АКАДЕМІЧНА МОТИВАЦІЯ ЯК ЧИННИК АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	121
Ковальчук А.А.	
РОЗВИТОК ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ НА ПРИКЛАДІ ТВОРУ «СЕРЦЕ ВІДДАЮ ДІТЯМ»	123
Коширова К.Р., Рудічєва Н.К.	
ТЕАТРАЛІЗОВАНІ ГРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	125
Лупаренко С. Є.	
ОСОБЛИВОСТІ ПЕДОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНІ (1920-1930 рр.)	127
Розлуцька А.Г.	
МОРАЛЬНО-ВИХОВНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ О. КИРИЛА СЕЛЕЦЬКОГО	129
Сагіна Ю.В.	
ВИХОВНА СКЛАДОВА АРТ ПЕДАГОГІКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ ТА ДІАГНОСТИКИ ПОВЕДІНКИ УЧНІВ	131